

REPUBLIKA HRVATSKA
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA MALI BUKOVEC
DJEČJI VRTIĆ „KRIJESNICA“
ULICA VLADIMIRA NAZORA 3 a
MALI BUKOVEC
Tel. 042/843–277

REDOVITI CJELODNEVNI 9 – SATNI PROGRAM DJEČJEG VRTIĆA „KRIJESNICA“

AUTORICA PROGRAMA: JASENKA BAJROVIĆ, odgojiteljica

MALI BUKOVEC, travanj 2015.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3 - 4
2. USTROJSTVO PROGRAMA.....	4 - 5
3. MATERIJALNI UVJETI.....	5 - 12
3.1. prostorni kontekst	
3.2. opća i didaktička oprema	
3.3. aspekti sigurnosti i mjere zaštite	
4. ODGOJNO - OBRAZOVNI RAD.....	12-24
5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE.....	24-26
6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA.....	26-27
7. SURADNJA S RODITELJIMA	27-29
8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA.....	29-30
9. VREDNOVANJE PROGRAMA.....	30
10. FINANCIRANJE PROGRAMA.....	30-31
11. ZAKLJUČAK.....	31
12. PRILOG	32-35

1. UVOD

Na lokaciji Mali Bukovec u Ulici Vladimira Nazora 3a od 2004. godine djelovala je Podružnica Dječjeg vrtića „Radost“ Ludbreg čiji je osnivač Grad Ludbreg. Na kraju godine smo u Općini Mali Bukovec, zajedno sa stručnim djelatnicama Podružnice, napravili cjelovitu analizu rada i postignuća te uvidjeli do kuda smo stigli. Istovremeno su nam se otvorili vidici u kom smjeru želimo ići u svrhu povećanja kvalitete odgojno obrazovnog rada s djecom. Procijenili smo do kuda je došla naša pedagoška praksa u okolnostima vezanosti za strategiju djelovanja i rada većeg gradskog vrtića kao što je „Radost“ Ludbreg. Utvrdili smo naš položaj u tim okvirima kao i njegov odnos prema nama manjima i udaljenima od njih 12 km. Uzevši u obzir sve čimbenike, posebno razvoj i unapređivanje djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja, došli smo do vizije onog što želimo biti te istovremeno do misije, što nam je činiti i kako ostvariti naša htijenja.

Naša je vizija postati samostalni vrtić modernog identiteta u kojem će dinamično živjeti i zajedno graditi **autentični kurikulum** djeca, stručni djelatnici i roditelji, obogaćivati se u znanju, vještinama i sposobnostima kako bi iz dana u dan postajali sve kompetentniji za nove izazove i zahtjeve koje postavlja život. Misija je biti vrtić koji je spreman učiti, otkrivati svoje nove mogućnosti u autohtonom socijalnom i prirodnom okruženju, mijenjati i unapređivati pedagošku praksu i poticati razvoj kulturnog i osobnog identiteta djece. U samostalnom djelovanju i sinergiji Općine, stručnih djelatnika i roditelja, povećat će se razvojne mogućnosti našeg vrtića, pronalazit ćemo svoj vlastiti put u primjeni polazišta, vrijednosti, načela i ciljeva sadržanih u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Osamostaljivanje će zasigurno pridonijeti suradničkom ozračju i čvršćoj povezanosti djelatnika vrtića i predstavnika lokalne društvene zajednice, a sve u cilju poboljšanja kvalitete rada.

Vrtić će kao samostalna ustanova težište odgojno obrazovnog rada staviti na kvalitetu življenja djece i odraslih uključujući sve prednosti njegova okoliša za učenje ekoloških ponašanja u cilju očuvanja njegove ljepote i izvornosti. Ostvarivanje naših zadaća korelirat će sa strateškim ciljevima Općine „koja svoj razvoj temelji na kulturi življenja u skladu sa svojim prirodnim i kulturno povijesnim nasljeđem“. Vrtić će tako zauzeti važnu ulogu u okruženju, ostvarivati zadaće od općeg društvenog interesa i u svemu tome imati partnera koji teži ostvarenju istih ciljeva.

I na kraju, što nam i nije manje važno, imat ćemo svoje ime, bit ćemo Krijesnica koja u ovom čistom i zdravom podravskom okolišu svijetli u toplim lipanjskim noćima. To će biti nova okolnost u kojoj će djeca razvijati osjećaj pripadnosti upravo tom vrtiću s imenom punim simbolike koje nas može najbolje predstavljati u bližem i širem društvenom okruženju.

Potreba za programom vrtića izražena je već jedanaest godina jer su roditelji uvidjeli važnost njegove uloge u razvoju dječjih potencijala kao i prednosti dobivanja partnera u njihovom odgojnom djelovanju.

Cilj programa je najmlađoj populaciji osigurati optimalne uvjete za zadovoljavanje primarnih potreba te podržavati i poticati sve aspekte njihovog razvoja. U duhu Nacionalnog kurikuluma ostvarivat ćemo ciljeve koji se odnose na osiguravanje dobrobiti za dijete posebno osobne i emocionalne, obrazovne i socijalne dobrobiti.

Zadaće programa usmjerene su na poticanje i razvoj djetetovih aktualnih i potencijalnih mogućnosti, na njegov cjelovit razvoj, odgoj, učenje i razvoj ovih **kompetencija:**

- komunikacije na materinskom jeziku,
- komunikacije na stranim jezicima,
- matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju,
- digitalne kompetencije,
- kompetencije vlastite strategije učenja, učiti kako učiti,

socijalne i građanske kompetencije,
kompetencije inicijativnosti i poduzetnosti i
kompetencije kulturne osviještenosti i izražavanja.

Odgojno obrazovni rad temeljit ćemo **na vrijednostima:**

znanja,
humanizma i tolerancije,
identiteta,
odgovornosti,
autonomnosti i
kreativnosti.

Strategija djelovanja bit će: sukonstruirati integrirani, razvojni, dinamični i otvoreni predškolski kurikulum, graditi bogato, poticajno materijalno i socijalno okruženje kao preduvjet i podlogu za cjeloviti razvoj te kvalitetno življenje i učenje djeteta. Rukovodit ćemo se suvremenim shvaćanjima djeteta prema kojima je ono cjelovito biće, a procesi njege, zaštite, odgoja i obrazovanja također su cjeloviti i nedjeljivi. Isto tako shvaćat ćemo dijete subjektom vlastitog odgoja i obrazovanja koje će aktivno utjecati na svoj razvoj, planirati i organizirati vlastite aktivnosti te tako razvijati svoje intelektualne, socijalne, emocionalne stvaralačke i druge potencijale. Dijete ćemo prihvaćati u svoj njegovoj autentičnosti poštujući njegove potrebe, kulturu i prava.

Ostvarivanje programa započet će nakon dobivanja suglasnosti od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

2. USTROJSTVO PROGRAMA

Dječji vrtić „Krijesnica“ imat će vrlo **fleksibilno ustrojstvo** programa u kontinuitetu prilagođavano potrebama djece i njihovih roditelja. U takvim okolnostima djeca i odrasli uvijek će moći dati nove prijedloge i inicijative za promjenu ustrojstva. Fleksibilnost ustrojstva uključivat će zadovoljavanje potreba pojedinog djeteta, poštovanje njegovih prava izbora igre, aktivnosti, suigrača, mjesta igre, načina i mjesta zadovoljavanja potreba za kretanjem i dnevnim odmorom.

Trajanje programa: cjelodnevni u trajanju 9 sati dnevno

Vrijeme provedbe godišnje: u sve radne dane u godini

Vrijeme provedbe tjedno: svih pet radnih dana u tjednu

U razdoblju od 6, 30 – 15, 30 tijekom dana

Ustrojit ćemo jednu mješovitu odgojno obrazovnu skupinu djece od 4. godine života do polaska u osnovnu školu u koju ćemo uključiti državnim pedagoškim standardom utvrđeni broj djece.

Dob djece i broj:

djeca u 4. godini života 2,

djeca u 5. godini života 15,

djeca u 6. godini života 5.

Ukupno: 22

Odgojno – obrazovni i ostali radnici nužni za ostvarivanje ovog programa:

U skupini cjelodnevnog programa u trajanju 9 sati radit će **dva odgojitelja** s punim radnim vremenom.

Raspored rada odgojitelja u okviru tjedna:

Struktura 40 - satnog radnog tjedna

Neposredni rad s djecom	27,5 sati
Planiranje i valorizacija	5 sati
Suradnja s roditeljima i vanjskim čimbenicima	2 sata
Pripremanje poticajnog okruženja	2,5 sata
Stručno usavršavanje	3 sata
Ukupno	40 sati

Odgojitelj koji će ispunjavati uvjete preuzet će **ulogu ravnatelja**.

Odgojitelj ravnatelj za poslove rukovođenja i organizacije tjedno će imati 0,10 radnog vremena.

Stručni suradnik pedagog kao vanjski suradnik bit će angažiran 0,10 radnog vremena tjedno radi praćenja realizacije i unapređivanja odgojno – obrazovnog rada, stručnog usavršavanja odgojitelja, suradnje s roditeljima i razvijanja timskog rada u Vrtiću.

Višu medicinsku sestru angažirat ćemo kao vanjsku suradnicu najmanje 1 sat tjedno za ostvarivanje zadaća njege i skrbi za tjelesni rast i zdravlje djece.

Sprema stručnih radnika i njihova osposobljenost bit će u skladu s Pravilnikom o vrsti stručne sprema stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne sprema ostalih djelatnika u dječjem vrtiću.

Na poslovima održavanja čistoće unutarnjih i vanjskih prostora radit će **spremačica** s 0,25 radnog vremena.

Na poslovima prehrane, osiguravanja 4 obroka, radit će **kuharica** s 0,25 radnog vremena.

Administrativno računovodstvene poslove i poslove održavanja organizirat će Osnivač.

Na kraju programa dostavljamo potvrde o osposobljenosti osoba koje će provoditi program.

Praćenje i provjeru kvalitete organizacije rada vršit će nadležno ministarstvo, osnivač, ravnatelj i pedagog vrtića, nadležne inspeksijske službe i agencije prema svojem planu rada. Proces praćenja i vrednovanja ostvarivat će se na razini cijele ustanove i tada će biti uključeni svi odgojitelji, roditelji, ravnatelj i pedagog. Na kraju godine izrađuje se posebno pisano izvješće i predlažu mjere unapređivanja ustrojstva rada.

3. MATERIJALNI UVJETI

3.1. PROSTORNI KONTEKST

Dječji vrtić „Krijesnica“ samostojeći je namjenski građen objekt za potrebe djece rane i predškolske dobi smješten unutar zelene površine u mirnoj zoni ulice Vladimira Nazora 3 a u Malom Bukovcu. Uređivanjem zgrade osigurana je pedagoški poticajna sredina za odgoj i

obrazovanje predškolske djece te su zadovoljeni svi higijensko – tehnički zahtjevi i osnovni ekološki i estetski kriteriji.

Unutarnji prostor ukupne je površine 280 m², a sastoji se od:

2 jedinice za djecu vrtičke dobi koja obuhvaća garderobu, prostor sanitarnih uređaja, sobu za dnevni boravak i terasu.

Veličina prostora soba dnevnog boravka sukladna je članku 46. st. 2 i 3. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe te iznosi:

za mješovitu odgojno obrazovnu skupinu 9 –satnog programa, 72 m²

Jedan prostor sanitarnih uređaja uređen je su u skladu s normativima što podrazumijeva tri kabine s wc školjkama, tri umivaonika i jednu tuš kadu. Sve je postavljeno na visinu primjerenu dobi djece, umivaonici na visini 50 – 55 cm, školjke 15 – 20 cm podignute od poda visine sjedišta 27 – 31 cm.

U gospodarskom dijelu zgrade nalazi se **potpuna kuhinja** za pripremanje i podjelu obroka koji se kolicima odvoze u sobe . U opremanju kuhinje poštovani su svi sanitarni propisi te je osiguran dovoljan broj posuđa i pribora za jelo.

Sve prostorije u zgradi su suhe i prozirne s dovoljno dnevnog svjetla, a umjetna rasvjeta jednako je raspoređena u prostoru s najmanje 150 luksa do poda. U svim prostorima u kojima borave djeca osigurana je temperatura zraka 20 – 22 stupnja C na visini 70 cm od poda te relativna vlažnost zraka 40 – 60 %. Svi prostori imaju mogućnost prirodne ventilacije zraka, a u prostoru sanitarnih uređaja dodano je i mehaničko prozračivanje. Podovi u prostorima u kojima borave djeca topli su i elastični te mogu podnijeti mokro pranje i dezinfekciju. U sanitarnim prostorima podovi su polutopli pogodni isto tako za pranje i dezinfekciju. Zidovi prostorija u kojima borave djeca obloženi su materijalima otpornim na mehanička oštećenja do visine 120 cm od poda, a u sanitarnom prostoru materijalima pogodnim za mokro pranje i dezinfekciju do visine 150 cm od poda.

Prostor sobe odgojne skupine podijeljen je na **manje prostorne cjeline**, na **centre aktivnosti** kako bi djeca, ovisno o svojem interesu, imala mogućnost grupiranja u manje skupine te kvalitetnije komunicirala i surađivala. U oformljivanju centara vodilo se računa o dovoljnim količinama i raznovrsnosti materijala, o njihovoj dostupnosti i strukturiranosti.

Svi unutarnji prostori, sustavom otvorenih vrata, koristit će se za igru i aktivnosti djece, osim kuhinje i sanitarnog čvora za odrasle. Prostori su uređeni tako da maksimalno pružaju fizičku sigurnost djece: zaštićene su utičnice, staklene površine, oštri rubovi i uglovi osnovne opreme.

Vanjski prostor obuhvaća prilazne putove, pješačke i kolne, parkiralište te igralište za djecu. Igralište je ukupne površine 1500 m². Neposredno je vezano uz zgradu Vrtića te zaštićeno ogradom visine 150 cm. Ima dovoljno osunčanih i hladovitih dijelova za igru, slobodne travnate površine te prostor za poligon – vožnju.

3.2. OPĆA I DIDAKTIČKA OPREMA

Kvalitetu rada Vrtića uvelike određuje osiguravanje osnovne opreme, didaktičkih sredstava i drugih pomagala. Dajući tome posebnu pozornost nabavili smo opću opremu koja zadovoljava ključne kriterije: pedagoške, estetske, funkcionalne i sigurnosno zaštitne uvjete.

S pedagoškog motrišta oprema i sredstava primjerena su dobi djece, dostupna su i multisenzorična, stimuliraju sve osjete: osjet dodira, vida, sluha. Estetski kriteriji osigurali su sklad boja, oblika, općenito lijep izgled i privlačnost za djecu. Funkcionalni kriteriji govore o tome da sve što je u prostoru u funkciji je dječje igre i aktivnosti ili je produkt dječjeg stvaralaštava, drugim riječima nemamo nikakvih dekoracija prostora i aplikacija koje izrađuje odgajatelj i time ukrašava prostore. Sigurno zaštitni kriteriji izražavaju stabilnost, lakoću predmeta, njihovu laku prenosivost i mijenjanje formi, zaobljenost svih uglova koji bi mogli povrijediti dijete.

Unutarnji prostor raspodijeljen je na centre aktivnosti. To je sustav fiksiranih i pokretnih polica, ormarića, stolovi i stolice standardnih dimenzija, lako pokretljivi elementi i pregrade za njihovo formiranje.

Osnovi centri, gotovo stalni, su centri:

- obitelji,
- građenja i konstruiranja,
- stolnih i didaktičkih igara,
- dramsko scenskih igara,
- žive prirode,
- likovnih aktivnosti,
- glazbenih aktivnosti,
- audio- vizualnih sredstava,
- istraživačko spoznajnih aktivnosti,
- centar početnog čitanja i pisanja i predmatematičkih vještina,
- životno - praktičnih i radnih aktivnosti i
- centar aktivnosti s kretanjem.

Povremeni centri su centri:

- liječnika, apoteke, trgovine, banke, pošte, nekog majstora (ovisno o interesu djece) i prikupljenom materijalu. Svaki centar ima pripadajući raznovrsni materijal u dovoljnim količinama i na dohvat dječje ruke. Materijali su ponuđeni djeci pregledno, logično i svrsishodno.

Uz gotova didaktička sredstava i igračke Vrtić će u velikim količinama koristiti neoblikovani i poluoblikovani materijal kojeg će odgojitelji sakupljati zajedno s djecom i roditeljima. Takav materijal će uvelike obogatiti dječju igru, poticati istraživanje i stvaralaštvo. Koristimo i sredstva koja izrađuju sami odgojitelji kao i odgojitelji s djecom i roditeljima, a to su igračke tipa: lota, domina, pokrivaljki, konstruktora, labirinata, slagalica, mozaika, zbirki i sličica, kostima i rekvizita za stvaralačke igre i dramatizacije, scenske lutke, prijevozna sredstva, razne makete, saobraćajni znakovi, kaširane životinje i slično. U tu svrhu Vrtić je nabavio materijale i alate s kojima se izrađuju takva sredstva.

Vanjski prostor – igralište opremljeno je pješčanicom instaliranim u skladu s higijensko zaštitnim mjerama, klupicama te sigurnim igralima kao što su: kombinirano igralo, njihaljke na oprugu, penjalice, tuneli, drvene grede i trupčići.

3.3. OPREMA I DIDAKTIČKA SREDSTVA PO CENTRIMA

Centar obitelji sadrži: ležaljku za lutke s jastukom i madracem, lutke razne: čelavice, s kosom, lutka dojenče, lutke oba spola, lutke crnkinje, odjeću za lutke, regal ormar, široki ormar za odjeću, jednu sofu, dvije fotelje s prikladnim stolom, kuhinjski blok: sudoper,

hladnjak, peć, regal za posuđe, posuđe, pribor za jelo, modele voća i povrća i drugih prehrambenih namirnica, perilicu za rublje.

Za ovaj su centar **odgojitelji** u suradnji s roditeljima pribavili: zipku, odjeću za bebe, ambalažu živežnih namirnica i razne druge predmete i povremeno prave proizvode i aparate s kojima rukuju zajedno s odgojiteljima: melju orahe, cijede sok, spravljaju zimnicu i sl.

Centar građenja i konstruiranja: sadrži tepih i drvene kutije i korpe za pospremanje elemenata za građenje, razne građevne elemente univerzalnih oblika, osnovne i namjenske kojima se može graditi grad, autoceste, aerodromi, garaže, piramide, mostovi, vozila i drugo. Ovdje se nalaze i gotova drvena vozila, utovarivač, bager, traktor, metalna vozila: hitna, vatrogasci, policija, osobna vozila, avioni i prometni znaci.

U ovom centru **odgojitelji** su prikupili razni otpadni materijal: kod stolara razne otpadne dijelove obrađenog drveta, štapiće, prirodne panjeve za gradnju, žicu, crijeva plastična, stiropor, kartone, kutije, dijelove keramičkih pločica i slično.

Centar stolnih i didaktičkih igara: sadrži razne društvene igre, slagalice s različitim brojem elemenata, pokrivaljke, mozaike, pike slike, umetaljke, pokrivaljke, puzzle, memory, magnete, labirinte, sitne lego kocke, udice, provodilice, matematičke igre.

Puno igara **izradili su odgojitelji** kao što su: memory: voće, povrće, zanimanja, abeceda, osjećaji, brojke, crtići, božićni motivi, kukci, domaće i divlje životinje, afričke biljke i životinje i općenito pojmovi vezani za prirodu, boje, oblici, puzzle i slagalice, provodilice šumske životinje, mravinjak (labirint), poklapalice, plakate s karticama...

Centar dramsko scenskih igara: ima kazalište lutaka s klupom za sjedenje, lutke štapne i ginjol, odjeću za prerusavanje djece, odjeću za dramatizaciju pojedinih priča, ormar i vješalice za spremanje sredstava.

Odgojitelji su izradili pojedine lutke omiljenih dječjih likova, scenu te rekvizite za dramsko scensko izražavanje djece.

Centar žive prirode: ima stol s limenim koritom, tegle razne s cvijećem i samom zemljom, zemlju za cvijeće, kantice za zalijevanje, spužvice za brisanje lišća, mali alat za rahljenje zemlje, kartice i štapiće za obilježavanje bilja, sjemenke razne u bočicama u kojima se mogu promatrati, razne koštice i plodove, plakat za bilježenje zalijevanja i praćenje rasta.

Odgojitelji su nabavili najobičnije drvene sanduke od voća i na dno stavili crnu plastičnu foliju koja zadržava vodu iz tegli. Sjemenke siju i promatraju rast tijekom cijele godine, pogotovo rast začinskog bilja.

Centar za likovno izražavanje: ima pokretni ormarić koji se puni raznim likovnim materijalom: papirom raznim, kolaž papirima, raznim podlogama na kojima se može crtati, kredom, olovkama, flomasterima, vodenim bojama, drvenim bojama, temperama, glinom, plastelinom, glinamolom, tušem, štapićima, ugljenom, škarama.

Odgojitelji su u suradnji s roditeljima nabavili majice, (stare koje ne koriste) da djeci budu zaštita kod rada s likovnim materijalima. Sakupljaju novinski papir i razni uporabljeni papir koji se može ponovno koristiti. Tako ukazuju djeci na potrebu štednje papira i ekološko ponašanje.

Centar glazbenih aktivnosti: ima Orffov instrumentarij kompletan, ksilofon, metalofon, kastanjete, triangel, stremen sa zvoncima, stremen s praporcima, činele, bubanj, bubanj s praporcima, igru zvukova s metalnim cjevčicama, instrument koji proizvodi zvuk kiše (kišni štap) i zvuk grmljavine, melodiku za odgojitelja.

Odgovitelji će na radionici s roditeljima izrađivati razne zvečke, udaraljke, šuškalice, bubnjeve, štapiće, prikupljati boce. Prostor u ovom centru je modificiran kako bi djeca mogla nesmetano plesati. Glazba i ples svakodnevno pridonose dobrom i veselom ozračju.

Centar audio vizualnih sredstava: ima vizualna, auditivna i audio-vizualna sredstva: crteže, slike, fotografije, dijapozitive, modele, makete, globus, kazete, CD, filmove, TV, CD-ROM-ove..., knjige edukativnog sadržaja, enciklopedije, stol za računalo, računalo.

U prostoru su mekani i udobni trosjedi s naslonima, fotelje, strunjače i jastuci kako bi se djeca osjećala ugodno i opušteno, a okruženje što više sličilo pravom obiteljskom.

Istraživačko spoznajni centar: ima komplet mali istraživač s povećalom, stol za istraživanje vode, stol za igre s pijeskom.

Odgovitelji su prikupili plastične, prozirne kutije u kojima drže sve što sakupe u prirodi: školjke, puževe kućice, stijene, spužve, lapor, glinu, crvenu i crnu zemlju, pijesak, koru drveta, mahovinu, grančice, lišće, češere, žirove, sjemenke, izradili su vage, mirisne i taktilne vrećice.

Ponekad donose i živa bića koja obvezno nakon promatranja vraćaju u njihovo stanište.

Centar početnog čitanja i pisanja i predmatematičkih vještina: sadrži didaktičke igre nužne za vježbe predčitanja, vježbe grafomotorike te početne matematičke pismenosti, olovke, papire, šiljila, slikovnice, radne listove, ploče i krede, crtanjice, radne zadatke, slagalice, puzzle, društvene igre, slikovnice i stalak za slikovnice.

Odgovitelji su izradili lotto igre slova i brojeva, memory kartice, taktilne kartice, domino, pokrivaljke, slovaricu, igre logičkog niza (radne listove: linije, oblici.), igre sortiranja, drvenu abecedu, sakupili časopise, novine i kataloge,

Centar životno praktičnih i radnih aktivnosti: sadrži centar čistoće, kolica za čišćenje s priborom, metle za otpalo lišće, dječje grablje i lopate.

Centar aktivnosti s kretanjem: ima strunjače, elemente za poligon prepreka, gredu, lopte razne veličine, medicinske lopte, gimnastičke obruče, gimnastičke štapove, više užeta za skakanje, uža za vuču, daske za balansiranje, tunele za igre i provlačenje, igre s čunjevima, trampolin za pod, dječju košarkašku garnituru, trokolicu i romobil.

Ovime nisu iscrpljena sva sredstva koja odgajatelj svakodnevno pribavlja za dječju igru i aktivnosti u svrhu učenja, istraživanja, eksperimentiranja, zadovoljavanja interesa i pronalaženje rješenja. Isto tako važno je istaknuti da će djeca zajedno s odgojiteljima osvajati nove prostore za igru i aktivnosti unutar i izvan vrtića. Ponekad će to biti hodnici, naročito terase, a ponekad livada, voćnjak, mjesni putovi i ulice. Djeca će isto tako odlaziti u prave životne situacije, u posjet trgovini, pošti, ambulanti i raznim obrtnicima. Koristit ćemo različite izvore dječjih spoznaja i bogaćenja njihovog iskustva.

Materijalni uvjeti, prostorni kontekst, opća i didaktička oprema u prvom redu jamči sigurnost djeteta, a u tu je svrhu **Vrtić posebno izradio sigurnosno – zaštitni i preventivni program te protokole postupanja u mogućim rizičnim situacijama.**

Temeljem tog programa radit ćemo na: pružanju sigurnosti i zaštite djeci u vrtiću, osiguravanju materijalnih i organizacijskih uvjeta za njihovu sigurnost, detektiranje izvora opasnosti kako fizičkih tako i socijalnih i psihičkih, davanje do znanja djeci kad im prijete

opasnost, koje su to opasne situacije i kako se mogu zaštititi od njih i ublažiti ih, radit ćemo na prevenciji primjereno dobi djece, bez zastrašivanja opasnostima i ograničavanja normalnog istraživačkog ponašanja djece.

Ostvarivat ćemo ove ciljeve:

- Identificirati potencijalno rizične situacije i čimbenike za zdravlje i sigurnost djece,
- Preventivno djelovati u svrhu otklanjanja potencijalno rizičnih situacija i ometajućih čimbenika,
- Odrediti ćemo optimalne standarde za povećanje fizičke i psihosocijalne sigurnosti djeteta u vrtićkom kontekstu,
- Promišljat ćemo i prakticirati odgojne postupke i aktivnosti koje će jačati i podržavati djetetove intrinzične potencijale za samozaštitu i samoočuvanje,
- Radit ćemo na osiguravanju osobne i emocionalne dobrobiti za dijete, što uključuje poticanje inicijativnosti, samoorganiziranosti, samoprocjenjivanje vlastitih postignuća i procjenjivanje mogućih posljedica vlastitih aktivnosti.

Strategija stvaranja materijalno-organizacijskih sigurnosnih uvjeta:

1. Stvarati materijalne uvjete za sigurnost djece (održavati ograde, sigurnosne utičnice i namještaj, nabavljati igračke bez štetnih sastojaka, primjerene dobi, redovito održavati energetske instalacije, uklanjati opasne predmete),
2. Spriječavati rizične situacije tijekom radnog procesa (uklanjati alate i predmete nakon popravaka i pranja, raditi na siguran način),
3. Spriječavati mogućnost ozljeda osiguranjem prostora i dobrom organizacijom rada,
4. Zadovoljavati sanitarne i zdravstvene kriterije za funkcioniranje ustanove (kuhinja, sobe, ostale prostorije) i osoblja (prevencija i izolacija zaraznih bolesti, redovni pregledi),
5. Kontinuirano osposobljavati radnike za sigurnosno ponašanje (primjerice kod požara ili ozljede). Radnike upućivati na tečajeve zaštite na radu, pružanja prve pomoći i protupožarne tečajeve,
6. Svake godine prilagođavati Plan pružanja prve pomoći i Plan evakuacije i spašavanja, zadužiti djelatnike za zaštitu od požara, zaštitu na radu, za pružanje prve pomoći kao i zadužiti za organiziranje evakuacije. Osigurati ispravnost vatrogasne opreme, kompletnost sanitetske opreme u slučaju nezgoda i opremu i sredstva za provođenje evakuacije i spašavanja. Osigurati evakuacijske putove i izlaze,
7. Pri sportskim aktivnostima, izletima i izlascima izvan vrtića nastojati osigurati dovoljno osoblja u pratnji, potrebnu medicinsku i ostalu opremu, dobru organizaciju i druge sigurnosne elemente,
8. Spriječiti stvaranje nasilnog ozračja u suradnji s roditeljima, tražiti da djeca ne nose u vrtić igračke-oružje, oštre predmete i igračke koje mogu pozlijediti drugu djecu kao i filmove s nasilnim sadržajem,
9. Tijekom godine informirati roditelje, ljude iz lokalne zajednice i cjelokupno osoblje vrtića o mogućim izvorima nesigurnosti za djecu i poduzimati mjere.

Strategija vođenja brige za osobnu fizičku i psihičku sigurnost djece

1. Prevenirati bježanje djeteta iz vrtića, kod roditelja provjeriti sigurnosno ponašanje djeteta (samoinicijativni odlazak djeteta iz stana ili od roditelja, gubljenje djeteta, nedostatna roditeljska kontrola djeteta, nedostatna privrženost) i poduzimati mjere (informiranje odgojiteljica, rad s roditeljem i djetetom, prema potrebi zaključavanje vrata).

2. U okviru redovnog posla odgojiteljice će kontinuirano primjenjivati sigurnosne mjere (provjeravanje da li u svakom trenutku vide svu djecu, brojenje djece, sprječavanje izlaganja opasnosti, upućivanje na izvore opasnosti i samozaštitu, stjecanje vještina koje sprječavaju povrede),
3. Redovno pratiti, provoditi i sprječavati zdravstvene probleme u vrtiću,
4. Sprječavati mogućnosti tjelesnih i psihičkih povreda sebe i drugih kod rizične djece s zdravstvenim, neurološkim, psihološkim i socijalnim problemima. Senzibilizirati roditelje za uočena neurološka i druga zdravstvena odstupanja i poticati ih da poduzmu odgovarajuće mjere,
5. Osposobljavati djecu, naročito šestogodišnjake, za sigurnosno ponašanje u prometu.
6. Voditi brigu ima li zlostavljane i zanemarene djece ,
7. Senzibilizirati roditelje na razne načine (situacijski, na roditeljskim sastancima, putem plakata i na individualnim razgovorima) za potrebne sigurnosne mjere,
8. Razvijati odnos privrženosti djece s roditeljima, odgojiteljicama i drugom djecom, jer dijete koje je emocionalno povezano s grupom i odraslom osobom je manje izloženo bilo kojem obliku rizika. Ako je emocionalno povezano s drugom djecom i odgojiteljicama, manja je šansa da će bježati iz vrtića. Najviše ćemo paziti na djecu koju doživljavamo kao otuđenu ili djecu koja su zabrinuta zbog stresnih zbivanja doma.
9. Pridržavati se podsjetnika i protokola za razne rizične situacije sadržanih u Sigurnosno zaštitnom i preventivnom programu kao što su: protokol u slučaju ozljede djeteta, protokol u slučaju nestanka djeteta, protokol postupanja kad roditelj ne dođe po dijete u vrtić do kraja radnog vremena vrtića, protokol za postupanje u slučaju sukoba s roditeljima ili međusobnog sukoba roditelja, protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom, protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, protokol postupaka i metoda djelovanja za utvrđivanje sigurnosti prostora i sredstava koja će koristiti djeca (unutrašnji i vanjski prostori vrtića i svi drugi prostori izvan vrtića), protokol postupaka i metoda djelovanja pri korištenju igrališta te izlazaka izvan prostora vrtića, protokol postupanja prilikom dovođenja i odvođenja djeteta iz vrtića, protokol postupaka i metoda djelovanja kod preuzimanja i predaje djeteta drugom roditelju ili drugoj osobi, protokol postupaka i mjera nadzora kretanja osoba u vrtiću, protokol postupaka i metoda djelovanja u procesu integracije djece s teškoćama u razvoju, protokol u slučaju zamjene odgojiteljice, protokol postupaka u slučaju nestanka dječjih stvari i predmeta, protokol za postupanje za vrijeme dnevnog odmora djece u vrtiću, podsjetnik i metode djelovanja u upotrebi medija u odgojno obrazovnom procesu vrtića.

Strategija senzibiliziranja, informiranja i osposobljavanja roditelja, djece i osoblja za sigurnosno i samozaštitno ponašanje

1. Na ugodan način, bez plašenja i kroz igru upoznavat ćemo djecu s raznovrsnim izvorima opasnosti koje nosi život. Ugradit ćemo informiranje i osvještavanje djece o potencijalnim opasnostima u redovni kurikulum. Upoznat ćemo djecu s kriznim telefonima i drugim izvorima pomoći.
2. Koristit ćemo edukativne igre Logico (o opasnostima) i igrati se s njima u skupini, pri individualnim tretmanima i s roditeljima čija su djeca izložena opasnostima.
3. S predškolskom djecom praradit ćemo preventivne mjere iz područja seksualnog zlostavljanja, a u svakodnevnim situacijama stalno poticati samopoštovanje i zauzimanje za sebe.
4. Upoznati djecu što sama mogu učiniti, ako se nađu u opasnoj situaciji i s kime o tome mogu razgovarati. (jasno i glasno reći "ne." onome tko ih pokušava ugroziti, u

opasnosti pobjeći na najbliže sigurno mjesto, biti uvijek na sigurnoj udaljenosti kad razgovaraju s nepoznatim osobama, da jasno razlikuju dobre i loše tajne i sl.).

5. Raditi na razvoju svih dječjih potencijala i vještina koje doprinose socijalnom, općem psihološkom i akademskom razvoju i reagiranju na problemske i stresne situacije.

Strategija stvaranja sigurnog emocionalno-socijalnog ozračja

1. Nastojat ćemo da nam vrtić bude sigurna zajednica za sve, za pojedince i djecu sa specifičnostima. Radit ćemo na senzibiliziranju djece i roditelja za nacionalnu, religioznu, zdravstvenu ili posebnu potrebu djeteta kroz odgoj za toleranciju različitosti i prava drugih osoba.
2. Na roditeljskim sastancima i u okviru individualnih razgovora s roditeljima, nastojat ćemo uskladiti stavove, socijalizacijske poruke i vrijednosni sustav koji će doprinosti prosocijalnom ponašanju djece i razvoju pozitivnih socijalnih vještina,
3. Utjecat ćemo na smanjivanje neprimjerenih oblika ponašanja prema djeci (zlostavljanje, kažnjavanje, nebriga i sl.). Time ćemo utjecati na smanjenje nasilja među djecom,
4. Usmjeravat ćemo djecu pozitivnim socijalnim i moralnim vrijednostima, stavovima i vjerovanjima putem slikovnica, edukativnih igara, konkretnih životnih situacija, edukativnih materijala i sl.,
5. Na nivou skupine s djecom donosit ćemo odluke o pravilima zajedničkog življenja kojim se reguliraju odnosi i ponašanja. Sprječavat ćemo fizičke konflikte, osigurati jasnoću onoga što treba napraviti u pojedinoj situaciji. Nastojat ćemo da sve to doprinosi miru, organiziranosti i sigurnosti skupina.

Uspješnost sigurnosno zaštitnih mjera procjenjivat ćemo cijele godine, a posebno na kraju utvrđujući jesmo li godinu priveli kraju bez značajnih sigurnosnih problema ili težih povreda djece.

4. ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD

Odgojno obrazovni rad ostvarivat ćemo u skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj te dokumentima koji su njegovo polazište: Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece, Konvencijom o pravima djeteta, Nacionalnim okvirnim kurikulumom za predškolski odgoj i obrazovanje, Smjernicama za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije, Priručnikom za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja te novim paradigmama djetinjstva.

U našem vrtiću dijete će od prvog dana biti: osobnost, ozbiljno shvaćena i poštovana, subjekt u odgojno obrazovnom procesu, a njegovo djetinjstvo držat ćemo razdobljem koje ima svoje vrijednosti i kulturu, procesom u kojem zajedno s odraslima gradi i kreira vlastiti put razvoja.

Njegujući humanističko razvojni pristup razvijat ćemo razvojno primjerenu praksu u kojoj ćemo:

- primjenjivati program sigurnosti, zaštite i samozaštite djece,
- preobražavati vrtić u stimulativnu, obogaćenu i primjerenu sredinu,
- graditi zajednicu koja uči,
- stvarati uvjete u kojima će dijete učiti prirodno, aktivnom participacijom, činjenjem, raspravljanjem o svom iskustvu s drugima, uvjete u kojima će imati autorstvo nad procesom učenja i razvojem svojih spoznaja,

- poštovat ćemo pravo svakog djeteta na pravovremeno i primjereno zadovoljavanje potreba i interesa u skladu s njegovim mogućnostima i sposobnostima (pravo na individualni tempo razvoja, na izbor, na sudjelovanje, na autonomiju)
- prakticirat ćemo diferencirani i / ili akcijski pristup planiranju odgojno obrazovnog rada kao i projektno planiranje te podržavati i poticati razvoj dječjih projekata.

Odgojno obrazovni rad temeljit ćemo na **vrijednostima** nacionalnog kurikulumu:

znanju,
humanizmu i toleranciji,
identitetu (osobnom, kulturnom i nacionalnom)
odgovornosti,
autonomiji i
kreativnosti.

Kako ćemo ostvarivati ove vrijednosti u našem vrtiću?

Znanje će djeca stjecati aktivno, otkrivajući i istražujući, dolazeći do novih iskustava kroz igru i različite aktivnosti koje će sama izabrati u poticajnom fizičkom i socijalnom okruženju. Organizacijski i prostorno materijalni uvjeti našeg vrtića opisani u 3. poglavlju ovog programa omogućavat će djeci slobodan izbor aktivnosti i razvijanje različitih strategija učenja i stjecanja vrijednosti znanja. Opisali smo u 3. poglavlju multisenzoričnost centara i mogućnosti istraživanja svim senzornim modalitetima. Ističemo još neizravnu potporu odgojitelja kako bi dijete od osjetilnih iskustava samo dolazilo do viših mentalnih razina.

Vrijednost **humanizma i tolerancije** razvijat ćemo kroz građenje zajedništva i osjećaja pripadnosti vrtiću i svojoj odgojnoj skupini. Senzibilizirat ćemo djecu za potrebe i prihvaćanje drugih, poticati suosjećajnost, razumijevanje svojih prava i prava drugih. Promoviranjem inkluzije djece s posebnim potrebama učit ćemo prihvaćati različitosti, usvajati stavove i uvjerenja da sva djeca zaslužuju edukaciju u zajedništvu s drugom djecom uz pružanje primjerene potpore. Odgojitelji će primjenjivati individualizirane postupke u radu i stavljati težište na ono područje razvoja u kojem dijete ima određenih poteškoća.

U odgojno obrazovnom radu pridonosit ćemo izgradnji **osobnog te kulturnog i nacionalnog identiteta**. Kroz dječje akcije i interakcije poticat ćemo razvoj dosljednosti, samopoštovanja, pozitivne slike o samom sebi i osjećaja sigurnosti u susretu s drugima. U doticaju s kulturom i duhovnom baštinom podravskog kraja poticat ćemo razvoj kulturnog i nacionalnog identiteta. Podražavat ćemo i poticati dječje projekte koji će im pomoći konstruirati identitet kao svijest o onome što jesu i kamo pripadaju.

Koliko god ćemo u odgoju i obrazovanju poticati aktivitet djece toliko ćemo i promicati njihovu **odgovornost** prema materijalnom okruženju, prema sebi samima i drugima, a posebno prema prirodi i njenim resursima. Unutar naše vrtićke zajednice djece i odraslih, dijete će svakodnevno biti u prilici učiti o svojim pravima i pravima drugih, ali istovremeno i o obvezama, zatim o načinima izgrađivanja kvalitetnih odnosa, o komunikacijskim tehnikama i općenito o socijalno prihvatljivom ponašanju. Poticat ćemo odgovorno ponašanje djece, svjesnost odnosa između osobne slobode i odgovornosti te poticati na samoprocjenu vlastitog djelovanja, na djetetovo sagledavanje postupaka i izražavanja njegovog mišljenja.

Vrijednost **autonomije** u vrtiću ostvarivat ćemo poticanjem inicijativnosti i samoorganiziranja djece u oblikovanju aktivnosti gdje će samostalno misliti, odlučivati i

djelovati. Gradit ćemo fizičko i socijalno okruženje puno prihvaćanja i podržavanja u kojem dijete može razvijati svoju neovisnost i samopouzdanje te postajati sve autonomnije.

Uvažavajući prirodnu **kreativnost** djeteta u odgojno obrazovnom procesu nastaviti ćemo je njegovati, poticati i razvijati aktivnostima različitog izražavanja i stvaranja različitim izražajnim formama korištenjem raznovrsnih izražajnih medija. Uvijek ćemo poticati one aktivnosti koje se oslanjaju na stvaranje, a ne na puko ponavljanje i uvježbavanje. Pri tom ćemo veću važnost dati samom stvaralačkom procesu i originalnosti, a ne rezultatu procesa i uspoređivanju s učincima iz svijeta odraslih. Unutar različitih centara strukturom sredstava i materijala poticati ćemo djecu na različite simboličke izričaje putem: likovnih, grafičkih, kinestetičkih, verbalnih, gestikulacijskih i drugih ekspresivnih modaliteta. Djeca će uvijek biti u prilici stvaralački izražavati vlastite ideje, iskustva i doživljaje. Posebno ćemo poticati razvoj divergentnog mišljenja u aktivnostima i komunikaciji.

Sukladno nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj ostvarivat ćemo **ciljeve** koji se odnose na **osiguravanje dobrobiti** za dijete: osobnu i tjelesnu, obrazovnu, emocionalnu i socijalnu dobrobit.

Osobna i tjelesna dobrobit

Činit ćemo to na suvremen način u kojem će biti važno spontano, situacijsko učenje kroz igru i doživljaje u okruženju bogatom razvojno primjerenim poticajima. Svakodnevno ćemo skrbiti o uvjetima za razvoj i učenje **kako bi djeca u 4. godini života:**

- usvojila zdrav način života i navika korisnih za zdravlje djeteta,
- postala što samostalnija u svladavanju higijenskih navika i životno praktičnih i radnih aktivnosti,
- usvojila: vježbe za jačanje krupnih grupa mišića, vježbe za razvoj stopala, pravilno držanje tijela te organizirano kretanje i postavljanje u kolonu i krug,
- razvila prirodne oblike kretanja: hodanje (natraške, na prstima i petama), trčanje, skakanje, poskakivanje, bacanje i gađanje,
- savladala bacanje lopte jednom rukom na udaljenost 1, 5 – 2 m,
- mogla loviti tenisku lopticu bačenu s udaljenosti 1 m,
- usvojila rezanje papira ravnim čvrstim potezima.

Kako bi djeca u 5. godini života:

- usvojila zdrav način života,
- usvojila navike održavanja osobne higijene, samostalnost u oblačenju i svlačenju i urednom odlaganju,
- postala samostalna u uzimanju obroka i korištenju pribora za jelo,
- usvojila vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, pravilno držanje tijela, pravilan razvoj stopala, vježbe za razvoj snage i jačine te organizirano kretanje,
- razvila osnovne pokrete i njihovu preciznost,
- usavršila prirodne oblike kretanja: trčanje, skakanje, bacanje, hvatanje, gađanje i nošenje,
- savladala hodanje po smanjenoj površini,
- savladala skakanje preko užeta te igre loptom.

Kako bi djeca u 6. godini života:

- stekla navike zdravog načina života,
- osamostalila se u svim aktivnostima,
- usvojila vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, lakoću izvođenja, točnost i preciznost,
- usavršila motoriku, koordinaciju pokreta i ravnotežu,
- razvila finu motoriku i koordinaciju oko – ruka,

- razvila osnovne pokrete i sposobnost mjerenja rezultata – nivo postignuća,
- savladala izvođenje plesova hodanjem, trčanjem i poskocima.

Obrazovna dobrobit

Za ostvarivanje ovog cilja integrirano ćemo poticati sva područja razvoja izbjegavajući kontrolirano učenje razlomljenih čestica znanja. Procijenit ćemo znanja, interese i mogućnosti djece te temeljem toga omogućavati njihov daljnji razvoj izmjenama u okruženju i raspravama s djecom i djece međusobno. Obogaćivat ćemo okruženje različitim sredstvima i materijalima, odlaziti u okruženja izvan vrtića u svrhu zadovoljavanja dječjih potreba za doživljajima i raznolikom stimulacijom. Samo u kvalitetno pripremljenom okruženju moći ćemo svi zajedno konstruirati i sukonstruirati mnoga znanja. Odgojiteljev stav bit će neautoritaran. Njegova će uloga biti u stvaranju uvjeta u kojima će poticati i motivirati djecu na aktivnost, na činjenje i stvaranje vlastite strategije učenja. **Kontekstualno povezane situacije, dominacija igre i drugih aktivnosti poticat će djecu na učenje i razvoj njihovih kompetencija kako slijedi:**

Djeca u 4. godini života

- dijete će imati uvjete za upoznavanje namjene svih prostora u vrtiću,
- poticat će dijete na uočavanje prostornih i količinskih odnosa,
- omogućavat će stjecanje znanja i iskustava o svijetu koji nas okružuje: ljudi i njihove aktivnosti, materijalna i duhovna dobra, biljni i životinjski svijet, vremenske karakteristike i prirodne pojave,
- dijete će biti u prilici promatrati, slušati, istraživati i povezivati analogne suprotnosti: led, vatra,
- poticat će razumijevanje vremena: jučer, danas, sutra,
- poticat će imenovanje grada i ulice u kojoj dijete živi,
- poticat će igre za stjecanje iskustava u prometu usvajajući pozitivna ponašanja u prometnim situacijama,
- poticat će prepoznavanje slova i brojeva,
- imenovat će i opisivati prepoznate slike (dekodiranje slike),
- poticat će prepoznavanje barem 6 dijelova tijela,
- poticat će zapamćivanje osobnih imena,
- predviđat će realističan ishod događaja ili priče,
- poticat će dijete da se u aktivnostima pravilno služi jednostavnim alatima.

Djeca u 5. godini života

- poticat će upoznavanje i istraživanje osnovnih obilježja biljnog i životinjskog svijeta,
- poticat će zapažanje, uspoređivanje i imenovanje odnosa među predmetima te imenovanje količinskih i vremenskih odnosa,
- poticat će usvajanje prometne kulture,
- poticat će brojenje i prepoznavanje brojki,
- poticat će prepoznavanje slova i interes za čitanje,
- poticat će zbrajanje i oduzimanje za jedan više, za jedan manje na konkretnom materijalu,
- poticat će prepoznavanje vremena koje pokazuje sat,
- poticat će razumijevanje prošlosti i budućnosti te dolaska važnijih događaja.

Djeca u 6. godini života

- razvijat će sve veću radoznalost i interes prema svemu što okružuje dijete,
- istraživati, pronalaziti novo, uočavati povezanost pojava kao uzrok i posljedicu,

- stjecat će sve više iskustava i znanja o sebi, o ljudima i njihovim osobinama, o prirodi, o materijalnim i duhovnim dobrima iz okruženja,
- razvijat će ekološku svijest,
- razvijat će prostornu i vremensku orijentaciju,
- razvijat će pojam broja i skupa,
- poticati prepoznavanje brojki i pridruživanje količini,
- poticati mehaničko brojenje,
- razvijat će dječju pažnju, koncentraciju, percepciju, svjesno i namjerno učenje i zapamćivanje.

Socijalna i emocionalna dobrobit

Uvjeti za ostvarivanje ovog cilja bit će demokratska atmosfera našeg vrtića ispunjena pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, razumijevanja, prihvaćanja i poštovanja. Samo takvo toplo ozračje moći će:

kod djece u 4. godini života

- podržavati osjećaj sigurnosti, vjeru u sebe i okolinu,
- poticati, inicirati i organizirati zajedničke, grupne i individualne igre koje ih raduju, u koje se spontano uključuju, podržavat će inventivnost, prijateljsku pomoć u igri i dnevnim aktivnostima,
- poticati igranje jednostavnih društvenih igara, poticati će simboličke igre s mnogo detalja i pomnim određivanjem prostora i vremena,
- poticati rješavanje problema s vršnjacima koristeći zamjenu, upravljanje i pregovaranje,
- poticati će razumijevanje osjećaja drugih,
- poticati osamostaljivanje u primjerenim zadacima: rezanje nožem mekih stvari, oblačenje, zatvaranje zatvarača, vezanja uzica, pripremanje materijala i igračaka, održavanje čistoće prostora.

kod djece u 5. godini života

- poticati razumijevanje pripadnosti obitelji, vrtiću i društvenoj sredini te mogućnost izražavanja o tome,
- poticati društveno prihvatljiva ponašanja, prekinuti neodgovarajuća kad im se skrene pažnja,
- poticati poštovanje drugih i kulturno ophođenje,
- poticati djecu na sklapanje prijateljstava, na samostalno rješavanje problema,
- poticati suradničke igre i učenje, grupno donošenje odluka, podjelu uloga i fair play odnose,
- poticati pružanje podrške i pomaganje drugima,
- poticati osamostaljivanje u svim razvojno primjerenim zadacima,
- poticati angažiranost i samostalnost u radu,
- poticati rutinirano slijeđenje najmanje 5 grupnih pravila,
- poticati čuvanje materijalnih dobara, prirode i prirodnih resursa.

kod djece u 6. godini života

- poticati društvenost i razvoj socijalnih kontakata,
- poticati razvoj osjećaja pripadnosti skupini te osjećaja prihvaćenosti,
- poticati razvoj socijalnih kompetencija,
- poticati društveno prihvatljiva ponašanja, kulturno ophođenje u svim prilikama,
- poticati suradničke odnose u igrama i aktivnostima,
- poticati razvoj pravilnih odnosa prema prirodi i okruženju,

- poticati interes za rad i radne aktivnosti, poticati osamostaljivanje u svim radnjama,
- poticati razvoj sigurnosti, samopouzdanja i pozitivne slike o sebi i svojim mogućnostima,
- poticati prepoznavanje emocija preko gesta, mimike ili intonacije glasa,
- poticati razumijevanje i poštovanje emocija drugih ljudi.

Razvoj kompetencija

Uspješnost djeteta u aktivnostima odredit će splet više različitih kompetencija. Kako je dijete cjelovito biće integrirane prirode učenja i kompetencije ćemo procjenjivati cjelovito. Što će vrtić činiti za njihov uspješan razvoj u smislu bogaćenja okruženja radi preglednog prikaza, kompetencije su ovdje izražene pojedinačno.

1. Komunikacija na materinskom jeziku

U svrhovitim i smislenim aktivnostima, posebno aktivnostima izražavanja i stvaranja govorom, osposobljavat ćemo djecu za pravilno usmeno izražavanje vlastitih misli, osjećaja, doživljaja, potreba i iskustava. Relevantan činitelj utjecaja na razvoj umijeća komunikacije djece na materinskom jeziku je sposobnost kojom komunicira odgojitelj. Uloga je odgojitelja pružanje ispravnog govornog modela i poticanje djece na komunikaciju u svim situacijama.

Težit ćemo postati što bogatije **jezično okruženje** koje će poticati djecu na što više interakcija i verbalno izražavanje, koje će:

djecu u 4. godini života

- poticati na razgovor i međusobnu komunikaciju u svakoj prilici te formiranje rečenica s više riječi,
- poticati korištenje govora za različite svrhe, za dobivanje i davanje informacije, za maštovito izražavanje svojeg mišljenja,
- poticati na pravilnu artikulaciju glasova i riječi,
- dovoditi do razumijevanja govora i obogaćivanja rječnika primjerenim literarnim djelima,
- poticati postavljanje pitanja kada, kako, zašto,
- poticati razumijevanje usmenih uputa u igri i redosljeda događanja,
- dovoditi do razumijevanja značenja priloga: između, iznad, ispod, na vrhu, na dnu,
- poticati igre scenskim lutkama i dramatizacije priča.

djecu u 5. godini života

- poticati na govor u svakoj prilici, u obitelji, u vrtiću i izvan vrtića,
- poticati njihov interes za priče, stihove i zagonetke,
- poticati na točno prepričavanje priča,
- poticati scenski izraz, dramatiziranje priča i stihova,
- poticati rutinirano odgovaranje na pitanja,
- poticati na pravilno izgovaranje samoglasnika i suglasnika,
- poticati na razlikovanje tihog i glasnog govora.

djecu u 6. godini života

- poticati na govornu komunikaciju u svim prilikama,
- poticati na pažljivo slušanje i razgovor,
- poticati na pravilan, razumljiv i izražajan govor,

- poticati na prepričavanje, recitiranje, opisivanje i dramsko scensko izražavanje,
- na njegovanje interesa i ljubavi prema knjizi,
- poticati na glasovnu analizu i sintezu,
- poticati na razumijevanje abecednog načela, šifriranje i dešifriranje,
- poticati na određivanje položaja glasa u riječima,
- poticati na grafomotoričke vježbe.

2. Komunikacija na stranim jezicima

Razvoj ovih kompetencija povjerit ćemo Školi stranih jezika koja ima verifikaciju programa od strane Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta te ga provodi na najprimjereniji situacijski pristup učenju.

3. Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju

Za razvoj ovih kompetencija vrtić će pripremati poticajno okruženje koje će obilovati konkretnim predmetima i materijalima te omogućavati postupnu primjenu matematičkog mišljenja kao i postavljanje pitanja, istraživanje i zaključivanje o zakonitostima prirode. Oformit ćemo centar predmatematičkih vještina i centar žive prirode u kojima će djeca inicirati i samoorganizirati aktivnosti.

Neposredna okolina djeteta nepresušni je izvor njegovih spoznaja pa tako i onih koje su u domeni matematičkih kompetencija. Obilje materijala u našem okruženju i radoznalost poticat će djecu na istraživačko spoznajne aktivnosti i postupno građenje sve točnije slike svijeta, na usvajanje sve složenijih sustava a jedan od njih je i sustav matematičkih pojmova.

Okolina će biti izvor matematičkih znanja

Svi početni matematički pojmovi izraz su količinskih i prostornih odnosa te osobina predmeta i pojava iz materijalnog svijeta koji okružuje dijete i u kojem ono može praktično djelovati, stjecati iskustva, misliti i na kraju doći do više mentalne razine shvaćanja matematičkih pojmova i relacija. Poznato nam je da to ne ide brzo i potreban je cijeli predškolski period kako bi dijete izgradilo nužne mentalne strukture i moglo formirati matematički pojam.

U svim prostorima vrtića i različitim situacijama a posebno u **centrima predmatematičkih vještina** koji su obogaćeni probranim i naglašenim stimulansima za dječje aktivnosti djeca će postupno stjecati matematičke kompetencije:

1. Razvoj prostorne orijentacije i shvaćanje prostornih odnosa

Kroz igre dijete će operirati prostornim odnosima, redom određivati položaj predmeta s kojima manipulira, najprije: u, na, naprijed, nazad, gore, dolje, a kasnije sve složenije: ispod, iznad, ispred, iza, između, lijevo, desno i na kraju određivati položaj predmeta na maketi i grafički prikazivati prostorne odnose.

2. Razvijanje pojmova vremena i vremenskih odnosa

Djetetu će pomoći u strukturiranju znanja o vremenu i izgrađivanju vremenske orijentacije ustaljeni red aktivnosti u vrtiću. (doručak, aktivnosti, izlazak na otvoreno, ručak, popodnevni odmor)

Dijete će samo strukturirati vrijeme u vrtiću ispunjavajući ga vlastitim aktivnostima. u igri će spontano organizirati vrijeme i prostor.

Poticanjem složenijih aktivnosti i okruživanjem primjerenim didaktičkim sredstvima djeca će postupno usvajati ne samo dijelove dana već i dane kao dijelove jednog tjedna, shvaćati vremenske relacije vezane za značajne datume i godišnja doba.

Didaktičko sredstvo, izrađeni satovi od papira pomoći će djeci pratiti tok vremena.

3. Djeca će u bogatom okruženju imati prilike grupirati predmete po nekom kriteriju, klasificirati (oblik, boja, veličina), stvarati skupove, uočavati kvantitativne odnose (nijedan, jedan, mnogo) količine (jednako, manje, više, više za jedan, manje za jedan) pridruživati, grafički predstavljati skupove, usvojiti serijaciju (slaganje predmeta po veličini, debljini, visini) konzervaciju, brojenje i formiranje pojma broja te redne brojeve.
4. Oblici, veličine, mjerenje i mjere
U primjerenom okruženju djeca će postupno uočavati, točno imenovati, navoditi karakteristike, uspoređivati s drugim oblicima, stvarati oblike: okruglo, uglato, krug, kvadrat, trokut, kuglu, valjak, kocku, razlikovati i imenovati pojedine veličine, uspoređivati i formirati pojmove: veće, manje, duže, kraće, teže, lakše, šire, uže, više, niže, dublje, pliće i na kraju usvojiti mjerenje kao sredstvo za uspoređivanje veličina: metar, kilogram, litra, sat, kuna.

Osnovne kompetencije u prirodoslovlju djeca će imati prilike razvijati u ranije opisanom **centru žive prirode** kao i bogatoj **okolini vrtića** koja obiluje različitim prirodnim fenomenima biljnog i životinjskog svijeta. Omogućavat ćemo djeci što više doživljaja prirode svim osjetilima, poticati razvoj spoznaja o važnosti čuvanja prirode, upućivati na ljepotu prirode koju čovjek svojim djelovanjem nije narušio, poticati svakodnevna odgovorna ponašanja spram prirode i graditi svijest o ispravnosti naših postupaka.

Poticati ćemo aktivno učenje u stjecanju novih spoznaja i iskustava o eko problemima, podržavati dječje eko ideje, odluke i akcije, motivirati na suradničko stjecanje znanja i pronalaženje rješenja, kreirati uvjete za promoviranje humanih vrijednosti i promicanje ekološke osjetljivosti djece u okruženju vrtića i široj zajednici. Provođit ćemo akcije zaštite, uređenja i očuvanja okoliša, omogućiti djeci obilje direktnih kontakata s neposrednom okolinom u vrtićkom okruženju i izvan njega na prirodnim neuređenim terenima, omogućiti doživljavanje i opažanje prirodnih pojava i promjena u prirodi kao posljedicu vremenskih utjecaja ili djelovanja čovjeka, razvijati sposobnost rješavanja problema praktično djelujući i surađujući. Unapređivati kod djeteta vrijednosne stavove i osobine ličnosti: da voli, cijeni, čuva, njeguje, unapređuje prirodu i svoj životni okoliš.

4. Digitalna kompetencija

Za intenzivniji razvoj ove kompetencije vrtić ima donirana računala i djeca će ih koristiti u aktivnostima.

5. Učiti kako učiti

Odgojitelj će svoju pažnju usmjeravati na procese učenja djeteta, na stvaranje njegove strategije učenja i organizacijski ostavljati najviše prostora za samomotivirajuće i samoregulirajuće učenje djeteta.

Uvijek će imati na umu tvrdnju Carla Rogers „Znam da ne mogu naučiti nikoga ništa, mogu **samo osigurati okruženje** i mogućnost za učenje jer je učenje nešto što čine djeca, a ne odgojitelji.“

Najvažnije je graditi bogato i raznovrsno okruženje koje će omogućiti djeci stjecanje različitih iskustava i konstruiranje znanja. Stjecanje iskustava odvijat će se svim senzornim modalitetima: dodirrom, mirisom, okusom, vidom i sluhom. Prostorno-materijalno okruženje

bit će razvojno primjereno i zadovoljavat će djetetove individualne tjelesne, intelektualne, socioemocionalne i mnoge druge potrebe.

Okruženje će biti visokog obrazovnog potencijala s djeci dostupnim materijalima jer će tako najbolje odgovarati aktivnoj prirodi učenja djeteta. Djeca će u takvom okruženju biti autori vlastitih aktivnosti i procesa učenja, samoorganizirat će se, a odrasli će ih primjerenim intervencijama podržavati i poticati.

Pravilno strukturirati prostor znači rasporediti centre na način koji će djeci omogućavati različite socijalne interakcije, u manjim ili većim grupama, u paru i nuditi priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost. Centri će izgledati privlačno, pozivati djecu na igru ali djelovati i umirujuće poput malih kućica u koje se djeca mogu povući iz aktivnosti kada za tim osjete potrebu.

Centar svaki za sebe, ponudom raznovrsnih, dostupnih i zanimljivih materijala dat će jasnu poruku, poziv što se u njemu može činiti. Svrha ovakvog organiziranja prostora bit će poticanje **samoiniciranog i samoorganiziranog učenja** djece.

Osigurati ćemo i socijalni kontekst:

- obiteljsko ozračje, ugodu, dobrodošlicu,
- direktnu povezanost prostorne organizacije i kvalitete socijalnih interakcija (susreti, komunikacija, interakcija),
- mogućnost osame, privatnosti,
- ponudu materijala (da u ponudi ima logike, svrhovitosti, prisutnosti kvalitete),
- istodobno odvijanje različitih aktivnosti,
- slobodu kretanja (malo djeci svojstveno je kretanje),
- slobodan odabir sadržaja igre i suigrača (odrasli ne određuju),
- suradničko ozračje, timski rad,
- multisenzoričko okruženje,
- stvarat ćemo sliku o djetetu, razumjeti što stvarno čini, što istražuje, što je njegov interes,
- osigurati pravilnu ulogu odgajatelja (da promatra, pokušava razumjeti, poduprijeti, dokumentirati).

6. Socijalna i građanska kompetencija

Socijalna i građanska kompetencija u našem vrtiću razvijat će se u jednoj demokratskoj atmosferi ispunjenoj pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, prihvaćanja i poštovanja. Djecu ćemo poticati na donošenje odluka, na odgovorno ponašanje i tolerantne odnose prema drugima bez obzira na različitosti. Vrtić će postati pravi poligon za primjenu ovih etičkih vrijednosti jer će u životu i radu uvijek biti situacija gdje će se moći primijeniti. U usvajanju i osvješćivanju ovih vrijednosti pomoći će nam i književno stvaralaštvo namijenjeno djeci koje obiluje mnogim primjerima dobrote, pravednosti i mirotvorstva.

7. Inicijativnost i poduzetnost

Kompetenciju inicijativnosti i poduzetnosti djece u kreiranju okruženja i oblikovanju odgojno obrazovnog procesa poticat ćemo u svrhu ostvarivanja njihove aktivne uloge sukonstruiranja kurikuluma. Pružat ćemo im što više prilika da iznose i ostvaruju svoje ideje u aktivnostima i radu na projektima, da u njima budu inovativni , samoorganizirajući i da ih znaju voditi. Takvim pristupom omogućavat ćemo im stjecanje različitih znanja, vještina i sposobnosti te istovremeno razvijati samopouzdanje i samopoštovanje. Odgojitelj će uvijek

pružati potporu da u aktivnostima svoje ideje djeca propitkuju, isprobavaju i evaluiraju. Takvi postupci odgojitelja sasvim sigurno pridonosit će razvoju ovih važnih kompetencija.

8. Kulturna svijest i izražavanje

Igra, stvaralaštvo, mašta tri su pojma u stalnoj interakciji. Igrajući se dijete spontano razvija maštu i stvaralački odnos prema sebi, drugima i svijetu oko sebe.

Polazeći od dječjih stvaralačkih mogućnosti pedagoški se postupci temelje na doživljajima djeteta (izravni kontakt djeteta sa životom i okolinom), na kultiviranju estetskih senzibilnosti i kreativnih sposobnosti, čime se omogućava pun i bogat dječji izraz različitim sredstvima izražavanja.

Ove kompetencije razvijat ćemo poticanjem aktivnosti različitog izražavanja ideja, doživljaja, emocija i iskustava koristeći sredstva izražavanja različitih umjetničkih područja kao što su područje: plesne, glazbene, kazališne, književne i vizualne umjetnosti.

U svrhu razvoja ovih kompetencija vodit ćemo brigu da okruženje vrtića pruža mogućnosti i slobodu različitog izražavanja i stvaranja, da obiluje materijalima i sredstvima koja su za to potrebna što je već izraženo u poglavlju materijalni uvjeti. Isto tako vodit ćemo brigu da prostori vrtića zadovoljavaju visoke estetske kriterije, da ne sadrže dekoracije upitnih umjetničkih vrijednosti, da sve ono što je izloženo bude u funkciji dječjih igara i aktivnosti ili je njihov produkt, odnosno dječji uradak. O izražavanju sredstvima plesne umjetnosti rekli smo u ostvarivanju osobne dobrobiti za dijete, a o izražavanju sredstvima dramsko scenskih umjetnosti u razvijanju kompetencije izražavanja na materinskom jeziku. Ističemo sada poticanje izražavanja sredstvima glazbene i vizualne umjetnosti:

Djeca u 4. godini života

- poticati reproduciranje glazbenih cjelina, pjevanje jednostavnih pjesama umjerenim glasom, točno izgovaranje teksta,
- poticati slušanje instrumentalne glazbe, uočavati karakter, tempo i dinamiku,
- poticati daljnje upoznavanje likovno tehničkih sredstava za crtanje, slikanje, oblikovanje i konstruiranje,
- poticati smisao za estetsko oblikovanje prostora.

Djeca u 5. godini života

- poticati pjevanje pjesama s određenom preciznošću bogatije ritmične strukture, narodne i druge,
- poticati prepoznavanje skladbi po melodiji, ritmu, sadržaju, tempu, karakteru,
- poticati glazbeno stvaralaštvo, igre uz pjevanje i male glazbene aktivnosti,
- njegovati sposobnost upotrebe likovnih sredstava u oblikovanju, crtanju, slikanju i konstruiranju.

Djeca u 6. godini života

- razvijati sposobnost doživljavanja i razumijevanja glazbe,
- razvijati slušnu percepciju i muzičko pamćenje,
- razvijati glazbeni sluh, osjećaj za ritam, tempo i intenzitet,
- poticati intonativno čisto pjevanje,
- poticati glazbeno stvaralaštvo te izražavanje uz pokret,
- poticati interes za upoznavanje što više glazbenih instrumenata,
- poticati interes za izražavanje različitim likovno tehničkim sredstvima za crtanje, slikanje, za plastično i prostorno oblikovanje,
- poticati grupni rad bojom,
- omogućavati što više ekspresije doživljaja likovnim izrazom i motivima,

- omogućavati svakodnevni dodir sa scenskom lutkom i izražavanje,
- omogućavati gledanje lutkarskih predstava i odlazak u kazalište.

Koristit ćemo više načina **provjere koliko je odgojno obrazovni rad usklađen s potrebama svakog djeteta** i koji su uvjeti provedbe najbolje prilagođeni potrebama. Ciljano ćemo pratiti i procjenjivati pojedine elemente konteksta primjenom različitih upitnika za samoprocjenu odgojitelja, voditi rasprave i dogovaranje koraka za daljnje unapređivanje konteksta, postavljati visoke standarde kvalitete u odnosu na: funkcionalnu organizaciju prostora, zajedničke igre djece, bogatstvo, raznovrsnost i dostupnost materijala, primjerenost didaktičkih sredstava, fleksibilno dimenzioniranje aktivnosti, podržavajuću ulogu odgojitelja u aktivnostima, korištenje svakodnevnih situacija za usvajanje socijalnih vještina, korištenje različitih medija, materijalnih i ljudskih resursa za obogaćivanje djetetova iskustva, fleksibilnost u realizaciji planiranih aktivnosti obzirom na aktualne potrebe djece, podržavanje projektnog rada djece, diferencirani pristup obzirom na različite sposobnosti i potencijale djece, kontinuiranu skrb za sigurnost i zdravlje djece, pedagoško promišljanje svakodnevnih situacija za učenje i osamostaljivanje djece.

Odgojitelj će neprekidno biti u ulozi promatrača i istraživača koji će slušati, pratiti i slijediti ideje djeteta, poštovati ih, podržavati i usmjeravati te na taj način razvijati svekolike djetetove potencijale do maksimuma. Izgrađivat će strategije boljeg razumijevanja djeteta, njegovih ideja, interesa, doživljaja, pretpostavki, načina razumijevanja svijeta, postojećih znanja te uspostavljati uvažavajući, partnerski odnos i **recipročnu komunikaciju** s djetetom.

Stručna dokumentacija o programu

Dokumentiranje ćemo vršiti u skladu s Pravilnikom o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću N.N. 83/ 2001. i preporukama iz Nacionalnog kurikulumu.

Slijedom navedenih dokumenata vodit ćemo:

Knjigu pedagoške dokumentacije svake odgojne skupine koja sadrži:

1. orijentacijski plan i program odgojno-obrazovnog rada i njegovo vrednovanje (u pravilu tromjesečno),
2. tjedni plan i program odgojno-obrazovnog rada,
3. dnevnik odgojno-obrazovnog rada,
4. zajedničke aktivnosti djece i odraslih.

Knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine sadržavat će opće podatke o nazivu dječjeg vrtića, objektu, odgojnoj skupini i pedagoškoj godini za koju se vodi, te ime i prezime i potpise odgojitelja koji rade u skupini i ravnatelja dječjeg vrtića.

Imenik djece koji sadrži:

1. podatke o nazivu dječjeg vrtića i odgojnoj skupini, pedagoškoj godini te potpise odgojitelja i ravnatelja,
2. podatke o djetetu (ime i prezime djeteta, nadnevak i mjesto rođenja, adresa stana i broj telefona roditelja ili skrbnika, broj osigurane osobe, osnovu osiguranja i broj zdravstvenog kartona, procijepljenost i kronična oboljenja, vrijeme i razlozi izostanka).

Način planiranja

Provodit ćemo timsko planiranje, zajedničko promišljanje, ostvarivanje i evaluaciju odgojno obrazovnog procesa jer kvalitetna praksa nije individualno već kolektivno postignuće. (ostvarivanje načela otvorenosti za kontinuirano učenje i spremnosti na unapređivanje prakse)

Planiranje i programiranje rada odgojne skupine temeljit ćemo na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj, Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi, individualnim potrebama djece proizišlih iz razvojnih osobina djeteta, njihovih interesa, sposobnosti, predznanja, iskustva i mogućnosti.

Slijedom toga bit će nam važno konzultirati Programsko usmjerenje, knjigu: „Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi“ i Nacionalni kurikulum, a nakon ostvarivanja planiranog sustavno pratiti i procjenjivati interese i mogućnosti svakog djeteta i temeljem toga nastavljati s kreiranjem planova i programa za naredni period.

Tromjesečni, tjedni i dnevni planovi i programi, odnosno pedagoška dokumentacija odgojne skupine

- 1. Planirani zadaci u tromjesečnom planu imat će uporišta u razvojnim osobinama djece** te kronološke dobi koje su nam ipak svojevrsni orijentir iako znamo da se razvojna dob uvijek ne poklapa s kronološkom (najbolje je procijeniti znanja i mogućnosti, odnosno utvrditi razvojnu dob). Bit će tu planirane još i vrijednosti, zatim ciljevi koji govore o dobrobitima za dijete i kompetencije iz Nacionalnog kurikuluma. Sve zadatke, vrijednosti, ciljeve i kompetencije podijelit ćemo na tri tromjesečja.
- 2. Zadatke ćemo formulirati što konkretnije**
- 3. Zapažanja u dnevnim planovima će biti komentar ponašanja djece u odnosu na postavljene zadaće, vrijednosti, ciljeve i kompetencije.**
- 4. Zabilježiti ćemo iskorištene situacijske poticaje**
- 5. Planirat ćemo poticaje i za djecu druge odgojne skupine,** svaka skupina u cilju podržavanja načela fleksibilnosti može imati neki atraktivan centar, sredstva i materijale koje će nuditi drugoj skupini.
- 6. Ispunjavat ćemo i rubriku suradnje sa sustručnjacima i roditeljima u dnevniku rada** jer je uputno da se odgojitelji susreću i da roditelji dolaze u sam proces rada.

Pedagoška dokumentacija odgojne skupine bit će ogledalo našeg rada na cjelovitom razvoju djece i našeg poznavanja struke. Koristit ćemo je i u prezentiranju rada roditeljima, svojim sustručnjacima i svim zainteresiranim čimbenicima.

Dodatno dokumentiranje

Dokumentiranje u vidu dokumentacijskih mapa

Budući da je od presudne važnosti u vrtiću stvaranje materijalnog i socijalnog okruženja sa što više poticaja i izazova jer ono određuje kvalitetu iskustava djece, a time i učenja, važno će nam biti u dokumentiranju procesa **krenuti upravo od soba dnevnog boravka, načiniti fotografije i zabilješke o pripremi i mijenjanju materijalnog okruženja za pojedine aktivnosti.**

Ako su aktivnosti poticane na otvorenome ili izvan prostora vrtića isto ćemo voditi bilješke i fotografije tih okruženja.

Nadalje će slijediti **opisi provedenih aktivnosti koje smatramo posebno uspješnim sa stanovišta dobrobiti za dijete. (sve tri dobrobiti)** U opisu ćemo iznositi način na koji djeca razmišljaju, što misle i na koji način dolaze do zaključaka, kako rješavaju problem. Važno će nam biti slušati djecu, promatrati i razumijevati kako istražuju i uče. Nastojat ćemo otkriti probleme koji djecu zanimaju, poticati ih na razmišljanje, isprobavanje različitih mogućnosti i samostalno rješavanje. Predočit ćemo raspravu i suradnju djece u rješavanju

problema te izražavanje djece drugim medijima. (likovno, glazbom, pokretom) Naravno da se izražavanje volumenom neće moći staviti u mape, ali se mogu staviti fotografije tih uradaka.

Cijeli prikaz aktivnosti pokazivat će: razumijevanje djeteta, razumijevanje načina na koji uči, koje strategije koristi u rješavanju problema, razvoj kompetencija i vrijednosti.

Koristit ćemo **protokole i razvojne liste za procjenu dječjeg napretka u razvoju kompetencija**. Istaknut ćemo suradnju s roditeljima: planove i evaluacije roditeljskih sastanaka, bilješke o razgovorima s roditeljima, upitnike i druge instrumentarije koji su korišteni za dobivanje informacija. Sakupit ćemo zabilješke i foto dokumentaciju o sudjelovanju roditelja u aktivnostima i provedbi projekata.

Dokumentiranje putem plakata

1. Plakati orijentirani na odrasle (za hodnike i holove)
Prikazat će aktivnosti na stručan način s isticanjem vrijednosti za dijete u smislu razvoja, istaknut ćemo ciljeve, vrijednosti i kompetencije koje su ostvarene.
2. Plakati orijentirani na djecu (za odgojne skupine)
Plakati će dokumentirati aktivnosti, njihov tijek na djeci razumljiv način. Djeca će se uz pomoć njih prisjećati što su radila, što su mislila i poduzimala. Plakati će biti u obliku mentalnih mapa.

Dokumentiranje u vidu izložbe stvaralaštva djece

Dokumentiranje putem letaka i brošura

Individualni portfolio će sadržavati:

- individualnu dokumentaciju o djeci,
- postignuća djece, foto, audio i video zapise,
- likovne radove, pisane uratke, pisma, knjige, zbirke,
- verbalne izričaje, izričaje glazbom i pokretom.

5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

Cilj: kontinuirana provedba mjera zdravstvene zaštite i unapređivanje zadaća na očuvanju zdravlja djece.

Intenzivirat ćemo rad na razvoju zdravstvene kulture, samozaštite djece i ekološke osviještenosti svih sudionika odgojno obrazovnog procesa. Poticat ćemo stjecanje pravilnih prehrambenih navika i kulture hranjenja. Osiguravat ćemo higijenske uvjete u svim prostorima gdje borave djeca, provoditi svakodnevne trijaže i izolaciju bolesne djece, pratiti pobol i provedbu mjera za sprječavanje širenja zaraznih bolesti. Provoditi ćemo aktivnosti vezane za zaštitu zdravlja zuba i prevenciju karijesa. Osiguravat ćemo uvjete za djecu s posebnim zdravstvenim potrebama. Poticat ćemo kretanje i športske aktivnosti radi prevencije pretilosti, educirati djecu o važnosti samozaštite i prevencije povreda, upućivati na mjere sigurnosti i brigu za vlastito zdravlje. Poticat ćemo ekološku osviještenost i zdrave stilove življenja. Osvješčivat ćemo odgojitelje o važnosti pravilnih postupaka u procesu provedbe njege djeteta, zadovoljavanje sanitarnih propisa kod provedbe dezinfekcije stolova i igračaka,

postupaka s odjećom i obućom. Educirat ćemo tehničko osoblje o važnosti pravilnog doziranja sredstva za čišćenje i dezinfekciju u odnosu na: količinu sredstava, vrijeme djelovanja i učestalost provedbe pranja i dezinfekcije opreme, radnih površina i prostora. Osvješćivat ćemo spremačicu o važnosti primjene primarnih sigurnosnih preventivnih postupaka u odnosu na održavanje vanjskih površina i sigurnost sprava, instalacija i uređaja u svim prostorima vrtića.

Osiguravat ćemo higijenske standarde u procesu raspodjele hrane. Intenzivirat ćemo suradnju s roditeljima u cilju usvajanja pravilnih životnih navika djece te pružanja pomoći u razumijevanju tjelesnog razvoja djeteta i važnosti redovite i uravnotežene prehrane, pravilne higijene, bavljenja tjelesnom aktivnošću i boravka na zraku.

Strategija djelovanja: Identifikacija individualnih specifičnosti i zdravstvenog statusa djece, unapređenje organizacijsko materijalnih i interakcijsko komunikacijskih odnosa za optimalno osiguranje higijenskih uvjeta. Uvid u kvalitetu osiguranja higijenskih uvjeta u Vrtiću, zajedničke analize i radni dogovori odgojitelja i spremačice radi unapređenja komunikacijskih odnosa i stvaranja dobrih higijenskih uvjeta. Praćenje i procjenjivanje provedbe strategije dogovorenih mjera i postupaka. Praćenje pobola, uvid u dijagnoze na liječničkim ispričnicama. Provedba protuepidemijskih mjera u cilju prevencije širenja zaraznih bolesti, suradnja s Domom zdravlja i liječnicima.

Radni dogovori odgojitelja za intenzivnije unapređivanje rada na provedbi zadaća za očuvanje i zaštitu zdravlja djece u odnosu na usvajanje: higijenskih navika, prehrambenih navika, prevenciju karijesa, sprječavanje širenja zaraznih bolesti.

Edukacija roditelja na roditeljskim sastancima.

2. Rad na unapređenju planiranja prehrane djece

Cilj: Nastavit ćemo s promicanjem pravilne prehrane u skladu s prehrambenim smjernicama i normativima za djecu predškolske dobi te primjenu HACCP programa.

Bitne zadaće: Primjena smjernica i preporuka za pravilnu prehranu djece u vrtiću, učiti djecu o pravilnom odabiru namirnica, poticati pravilan razvoj dječjeg organizma, povećati imunitet, preventivno djelovati na pojavu degenerativnih i kroničnih bolesti, brinuti za zube, usnu šupljinu, sprječavati karijes, poticati djecu na sprečavanje po zdravlje štetnih navika i održavanje poželjne tjelesne težine. Djelovati na smanjenje tjelesne težine kod djece koja već imaju prekomjernu tjelesnu težinu.

Promišljenim dnevnim ritmom kvalitetno skrbiti o osnovnim razvojnim potrebama djece. Zadovoljavanje potreba za hranom i pićem provoditi fleksibilno i kroz individualan pristup djeci. Voditi brigu o zadovoljavanju potrebe za tekućinom – vodom. Voditi brigu o provođenju osobne higijene, pranje ruku prije i poslije jela, nakon korištenja wc-a, racionalno korištenje ubrusa, voditi brigu o urednosti prostora. Skrbiti o zadovoljavanju potreba djece sa specifičnostima u prehrani. Poticati razgovor o hrani tijekom konzumiranja obroka. Poštivati važeće normative i standarde, osigurati zastupljenost namirnica prema piramidi zdrave prehrane, našeg podneblja i aktualnog godišnjeg doba. Ovisno o duljini boravka djeteta u vrtiću osigurati mu zadovoljavanje 70 – 80 % dnevnih potreba za hranom.

Poticati roditelje na usvajanje pravilnih životnih navika. Pomoći roditeljima u razumijevanju djetetovog tjelesnog razvoja i važnosti redovite i uravnotežene prehrane radi prevencije prekomjerne tjelesne težine.

Strategija djelovanja: Utvrditi stanje kulture prehrane u našem Vrtiću, utvrditi specifične potrebe pojedine djece obzirom na alergije na hranu, pratiti konzumiranje zdravih namirnica i zadovoljavanje potreba za vodom. Utvrditi broj djece s prekomjernom tjelesnom težinom. Unaprijediti jelovnike u skladu s novim normativima i standardima, nastaviti

postepeno uvođenje novih namirnica u dnevni jelovnik. Unaprijediti planiranje jelovnika za djecu sa specifičnostima u prehrani obzirom na alergije. Organizirati proslave dječjih rođendana prema preporukama nutricionista. Unaprijediti nivo kulture prehrane: konzumiranje zdravih namirnica, smanjenje unosa soli, poticanje razgovora tijekom uzimanja obroka, skrbiti o zadovoljavanju potreba djece sa specifičnostima u prehrani. Provoditi kontrolu normativa u cilju osiguranja preporučenih količina prehrambenih tvari u jelovniku za pojedino dijete. Nastaviti s aktivnostima unaprjeđivanja primjene HACCP – a u Vrtiću. Povremeni uvidi i radni dogovori s kuharicom za unaprjeđivanje rada u procesu pripreme i raspodjele hrane s ciljem primjerenog zadovoljavanja djetetovih potreba za hranom. Edukacija roditelja o promicanju pravilne prehrane, promicanju tjelesno aktivnog načina života i podizanje svijesti o važnosti poželjne tjelesne težine u očuvanju zdravlja i tjelesne sposobnosti. Timski pristup izradi jelovnika, snimanje procesa doručka i ručka, vođenje evidencije o broju nazočne djece, analiza dnevne potrošnje namirnica u odnosu na broj djece, izrada liste posebnih potreba u prehrani, uvidi u nalaze analize kalorijske vrijednosti hrane i mikrobiološke čistoće, uvid u količinu ostatka hrane nakon završetka obroka.

3. Unaprjeđivanje provedbe rutinskih poslova

Cilj: Primjerenom provedbom nastaviti unaprjeđivati kvalitetu življenja djece u Vrtiću. Timskim djelovanjem unaprjeđivati razinu kvalitete rutinskih poslova dobrim promišljanjem. Ujednačiti kriterije zadovoljavanja primarnih potreba u svim odgojnim skupinama.

Bitne zadaće: Uvažavanje djetetova individualnog bioritma, razvojnih specifičnosti i navika u zadovoljavanju primarnih potreba, podržavanje djetetove samostalnosti u procesu njege i higijene, unapređenje stjecanja pravilnih prehrambenih navika, razvijanje svijesti o važnosti zaštite i očuvanja zdravlja, edukacija djece o sigurnosti i zdravim stilovima života. Unaprjeđivanje komunikacije odgojitelja i spremačice radi ujednačavanja kriterija u zadovoljavanju primarnih potreba u svim odgojnim skupinama.

Suradivati na identifikaciji posebnih potreba, individualnih specifičnosti i navika radi usklađenog zadovoljavanja djetetovih specifičnih potreba.

Strategija djelovanja:

Identifikacija individualnih specifičnosti i posebnih potreba djece putem razgovora s roditeljima te prilagođavanje pristupa i cijelog odgojno obrazovnog procesa. Unaprjeđivanje organizacijsko materijalnih uvjeta za primjereni vođenje rutinskih poslova. Kontinuirani uvidi u kvalitetu provedbe rutinskih poslova svih sudionika u procesu. Zajednički radni dogovori odgojitelja i spremačice radi usklađenog djelovanja i ujednačavanja kriterija pri obavljanju rutinskih poslova u odgojnim skupinama. Praćenje i procjenjivanje učinka uvedenih promjena za zadovoljavanje potreba djece, opću klimu u skupinama i međuljudske odnose radnika. Kontinuirani uvidi i radni dogovori s odgojiteljima za intenziviranje i njegovanje zdravog stila življenja u vrtićkom i obiteljskom ozračju. Edukacija roditelja o tome kako razvijati zdrave stilove življenja i brinuti o sigurnosti i zaštiti djece. Vrednovanje postignuća u odnosu na samostalnost djece i usvojenost životno važnih znanja, vještina i navika.

6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA

Naobrazba i usavršavanje odgojnih djelatnika pridonosi obogaćivanju njihove kompetentnosti i razvoju refleksivnog profesionalizma. Usavršavanje je za nas bitan čimbenik

profesionalizacije odgojitelja i zato ćemo mu posvetiti osobitu pozornost. Vezano za izgrađivanje autentičnog kurikulumu vrtića očekujemo osposobljenost odgojitelja za implementaciju načela, vrijednosti i ciljeva Nacionalnog kurikulumu i traženje vlastitog puta razvoja prema specifičnim uvjetima vrtića i socijalnom kontekstu. Isto tako očekujemo osposobljenost za poticanje razvoja ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje preuzetih iz evropske unije, strategije i metode za njihovo osnaživanje u smislenim i svrhovitim aktivnostima, spremnost na brzo reagiranje u novoizgrađenom kurikulumu kao i rješavanje različitih problema iz odgojne svakodnevnice.

Stručno usavršavanje organizirat ćemo kroz različite oblike kao:

1. **Individualno stručno usavršavanje** prorađom stručne literature i periodike o: suvremenom shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića, djetetu istraživaču i aktivnom stvaratelju, o suradnji, demokratskim odnosima, toleranciji, dječjim pravima, kreativnosti i izražavanju djece, o kulturi vrtića, kvaliteti okruženja, uglavnom bogatiti svoje teorijske spoznaje o odgoju i praktična pedagoška iskustva.

2. **Eksterni oblici stručnog usavršavanja**, prisustvovanje i sudjelovanje u radu stručnih skupova i radionica prema Katalogu stručnog usavršavanja Agencije za odgoj i obrazovanje, prema pozivu drugih vrtića i organizatora usavršavanja. Aktivno ćemo se uključivati u iskustvene radionice i prezentirati svoj rad na projektima.

3. **Interni oblici usavršavanja** bit će organizirani kao stručni aktivni i radionice te radni dogovori na kojima ćemo putem individualnih konzultacija ili u timu planirati i evaluirati aktivnosti i cijeli proces, voditi dijalog i rasprave na temelju zapažanja o radu i promjenama prakse.

Nositelji stručnih tema i voditelji radionica bit će svi odgojitelji, zatim odgojitelji koji će sudjelovati u eksternim oblicima usavršavanja i moći drugima prenijeti nova iskustva i informacije kao i vanjski suradnik pedagog koji će povremeno održavati radionice s tematikom koju će tražiti odgojitelji.

4. U načelu svaka dva mjeseca sazivat ćemo **sjednice odgojiteljskog vijeća** na kojima ćemo prorađivati problematiku djelovanja vrtića, u etapama analizirati ostvarenja planiranih načela, vrijednosti i ciljeva, predlagati promjene za unapređivanje procesa. Razrađivat ćemo i problemski pristupati pojedinim temama značajnim za realizaciju planiranih projekata, prezentirati iskustva iz prakse ili novu stručnu literaturu, periodiku te podnositi izvješća s vanjskih seminara i stručnih skupova.

Okvirni plan rada odgojiteljskog vijeća bit će sastavni dio Kurikuluma i godišnjeg plana i programa rada vrtića.

7. SURADNJA S RODITELJIMA

Partnerstvo vrtića s roditeljima

Roditelji i odgojitelji zajednički će skrbiti o dobrobiti djeteta i zato će biti potrebna izravna, kvalitetna i ohrabrujuća međusobna komunikacija kako bi informacije o djetetu između nas nesmetano cirkulirale i pomagale nam u našim ulogama. Cilj kvalitetne

komunikacije bit će primjereno odgovaranje na individualne i razvojne potrebe djece te osiguravanje potpore njihovom cjelovitom razvoju.

Roditelji ćemo prihvatiti kao ravnopravne članove vrtića, partnere, koji nam mogu puno pomoći u ostvarenju naše uloge i obogatiti ga svojom posebnosti i kulturom. Partnerski odnos uključivat će sve oblike suradnje, permanentno informiranje putem: sastanaka, radionica, individualnih razgovora, diskusijskih grupa, kutića za roditelje, bilješki i dokumentacije o djeci, brošura, letaka, plakata i interneta. Roditelji će uvijek moći dobiti odgovor na pitanje koje će opterećivati njihovo funkcioniranje. Vrtić će stvarati uvjete gdje će roditelji moći izmjenjivati vlastita iskustva i podržavati se. Dati će odgovor na ona pitanja i potrebe koje će biti roditeljski prioritet u određenom vremenu, na primjer: prilagodba na vrtić, gdje naći stručnjake koji mogu pridonijeti razvoju djeteta i drugo. Roditelji će moći provoditi vrijeme sa svojim djetetom u skupini, pratiti ili aktivno sudjelovati u aktivnostima. Moći će posredovati između vrtića i šire društvene zajednice i senzibilizirati je za njegove potrebe bilo u materijalnom smislu ili nekom drugom aspektu pomoći i sudjelovanja.

Roditelji će moći sudjelovati u stvaranju vizije vrtića, u planiranju, ostvarivanju i evaluaciji odgojno obrazovnog procesa.

Kako će se u našem vrtiću ostvarivati načelo partnerstva s roditeljima?

Roditelji, naši prvi suradnici u odgoju i obrazovanju djece od prvog dana dolaska u vrtić bit će pozvani na suradnju, jer ćemo samo tako moći uzajamno obogaćivati naše spoznaje o djeci i njihovim potrebama, o načinima druženja, igri i učenju te biti efikasni i podržavajući u njihovu razvoju.

Zajednički ćemo raditi na:

1. Osiguranju fizičke, psihičke i socijalne zaštite djeteta,
2. Stalnoj uzajamnoj izmjeni informacija o djeci, načelima, vrijednostima i ciljevima našeg kurikulumuma,
3. Uključivanju roditelja u odgojno obrazovni proces, u planiranje i evaluaciju.

Suradnju s roditeljima započet ćemo odmah po dolasku djece u vrtić. Na prvom sastanku roditelji će dobiti informacije o radu vrtića, brizi za djecu, načelima, vrijednostima i ciljevima našeg kurikulumuma, problemima prilagodbe, mjerama zdravstvene prevencije i radu s djecom s posebnim potrebama i poteškoćama u razvoju. Najvažnija će nam biti **uspostava dobre komunikacije i izgrađivanje povjerenja** između odgojitelja i roditelja. Posebnu pažnju pridavat ćemo roditeljima koji će samoinicijativno tražiti suradnju i kvalitetno surađivati na dobrobit djeteta. Iz dana u dan sve više pojačavat ćemo naše **partnerske odnose** i razvijati one oblike suradnje za kojima će roditelji pokazati veći interes. Pretpostavljamo da će najviše tražiti **individualne razgovore** s odgojiteljem o razvoju djeteta i više društvenih i društveno zabavnih aktivnosti u zajedništvu s djecom i odgojiteljima. Dalja suradnja proširivat će naša i roditeljska znanja i vještine u radu s djecom te utjecati na roditelja da mijenja svoje obrasce ponašanja i pristup djeci. Radeći na projektima koje ćemo zajednički odabrati, trebat će nam **njihovo najneposrednije uključivanje** u pripremi materijalnog konteksta i u samom ostvarivanju.

Roditeljski sastanci u skupinama bit će informativnog, edukacijskog i komunikacijskog tipa. Iz iskustva znamo da će trebati najmanje četiri takva susreta. Plenarne roditeljske sastanke vezat ćemo uz pojedine periode odgojne prakse koja će se ostvarivati kroz vrtićki kurikulum. Bit će to tematika u vezi ostvarivanja kurikulumuma vrtića, projekata i njihovog sudjelovanja u tome.

Vizualno pisana komunikacija s roditeljima odvijat će se preko kutića za roditelje, putem letaka, upitnika, plakata, kutije primjedbi i prijedloga te internet stranice.

Sudjelovanje roditelja u pripremi okruženja

Stimulacija dolazi iz dobro organiziranog i bogatog okruženja kojeg ćemo graditi zajedno s roditeljima. U svrhu toga prikupljat ćemo stvari i predmete iz svakodnevnog obiteljskog života koje će izvršno poslužiti za obogaćivanje centara za igru: centra obitelji, frizerskog centra, centra trgovine, centra liječnika, centra građenja, istraživačkog centra, glazbenog centra, centra predčitalačkih aktivnosti i likovnog centra.

Motivirat ćemo roditelje da pregledaju svoje ostave i zaključe čime bi se djeca mogla igrati i što bi im bilo daleko privlačnije od gotovih igračaka, da porazgovaraju s odgojiteljima i najave donošenje.

Neposredno roditeljsko sudjelovanje u pripremi odgojnog procesa neće se odnositi samo na različite sakupljačke akcije i donacije već i na usluge koje mogu pružiti vrtiću s naslova svojih zanimanja i poslova kojima se bave.

Uključivat ćemo ih u samo **ostvarivanje različitih aktivnosti** s djecom, naročito u boravak za vrijeme prilagodbe, (**u mjesecu rujnu**) u različite ogledne aktivnosti za koje su oni pripremili sredstva, u ostvarivanje projekata koje su zamislila njihova djeca te u posjete i izlete (**tijekom i krajem pedagoške godine**). Pored svega rado ćemo organizirati **zajedničke igraonice, radionice** za izradu igračaka i prigodnih simbola nekih blagdana, **druženja i slavlja** povodom blagdana i rođendana, športske igre i rekreaciju te završnu svečanost na kraju godine i odlazak đaka prvaka.

U radu s roditeljima bit ćemo maksimalno profesionalni te konstruktivno rješavati probleme, ukoliko se pojave. Uvijek ćemo biti otvoreni za roditeljske inicijative i one oblike suradnje koje će najviše tražiti.

8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Suradnju s vanjskim ustanovama razvijat ćemo u svrhu pomoći u suoblikovanju procesa odgoja i obrazovanja, obogaćivanja životnog iskustva i doživljaja djece, poticanja i podržavanja njihovih interesa, dobivanja savjetodavne i materijalne potpore za razvijanje i unapređivanje rada vrtića.

Razvijat ćemo dobru suradnju s Općinom, našim osnivačem, radi sufinanciranja boravka djece u vrtiću i zadovoljavanja materijalnih potreba, Uredom državne uprave u Varaždinskoj županiji ispostavom Ludbreg radi očevida kojim će se utvrditi uvjeti za početak rada vrtića i dobivanja stručne pomoći, zatim suradnju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta te Agencijom za odgoj i obrazovanje radi stručne potpore, dobivanja smjernica za rad i ostvarivanja stručnog usavršavanja djelatnika. Suradnju ćemo ostvarivati s drugim vrtićima u varaždinskoj županiji radi razmjene iskustava i unapređivanja odgojno obrazovnog procesa. Suradnju s osnovnim školama i drugim vrtićima razvijat ćemo radi posjeta i aktualnih zajedničkih aktivnosti. S muzejima surađivat ćemo prema planu i programu posjeta i izleta koji ćemo utvrditi zajedno s roditeljima i turističkim agencijama. Svaki odlazak izvan vrtića razmotrit ćemo sa sigurnosnog aspekta, poduzeti sve potrebne mjere za sigurnost djece kroz razgovore, upoznavanje djece s ciljem posjeta, načinom kretanja u prometu i društveno prihvatljivim ponašanjem. S kazalištima u Zagrebu i putujućim kazalištima surađivat ćemo radi uključivanja djece u gledanje primjerenih predstava. Trgovine, Dom zdravlja i druge obrtničke kuće bit će nam suradnici u ostvarivanju ciljanih zadaća upoznavanja rada ljudi i zadovoljavanju naših potreba koje možemo jedino u tim kućama ispuniti. Radi posjeta planiramo razviti suradnju i s policijskom postajom, crkvom i vatrogascima.

Nabrojena suradnja samo je jedan fleksibilni okvir koji će se tijekom pedagoških

godina mijenjati i nadopunjavati sukladno dječjim interesima, mogućnostima ostvarivanja i konkretnoj pomoći koju očekujemo od roditelja i nabrojanih ustanova.

9. VREDNOVANJE PROGRAMA

Sukladno Državnom pedagoškom standardu **vanjsko vrednovanje** provodit će nadležno ministarstvo, a s našim internim, odnosno samovrednovanjem, započet ćemo odmah nakon otvaranja sa svrhom procjene efekata u postizanju planiranih ciljeva u odnosu na indikatore kvalitete koje ćemo si postaviti u Kurikulumu i godišnjem planu i programu vrtića. U upitnike za samoprocjenjivanje ugradit ćemo suvremene stručne spoznaje o kvaliteti vrtića po segmentima: strategija vrtića, strateško planiranje, vizija, misija, vrijednosti, organizacijsko vođenje vrtića, distribucija moći, kultura vrtića, način življenja, norme, vrijednosti, ponašanja, prostorno materijalni i tehnički uvjeti, oblikovanje okruženja u funkciji ostvarivanja procesa, ozračje, zdravstveno higijenski uvjeti rada i sigurnost, prehrana, kurikulum i odgojno obrazovni proces, značajke, odnosi i komunikacija, ljudski resursi, profesionalne kompetencije, stručno usavršavanje, suradnja s roditeljima i širom društvenom zajednicom, proces praćenja i vrednovanja.

Samovrednovanje ćemo započeti kao novi, široko prihvaćeni pristup u mnogim odgojno obrazovnim ustanovama i kao najučinkovitiji mehanizam za unapređivanje kvalitete rada. **Svi sudionici odgojno obrazovnog procesa**, djeca, roditelji, odgojitelji, pedagog kao vanjski suradnik, sustručnjaci iz drugih vrtića i predstavnici šire društvene zajednice imat će priliku **putem upitnika** utvrditi prisutnost određenih **indikatora kvalitete** i na kraju tu prisutnost stupnjevat, odnosno procijeniti. **Detaljnou analizom odgovora iz perspektive svih sudionika i korisnika vrtića dobit ćemo sliku njegovih prednosti, mogućnosti, ali i nedostatke tako da ćemo lakše određivati razvojne prioritete i ciljeve.** Analiza upitnika i intervjua s djecom bit će nam pomoć u sagledavanju postignute razine i **smjerokaz za postizanje više razine**, vodič za promjene težnji, razmišljanja i ponašanja te promjena u strategijama i načinima rada. Neprekidno ćemo unapređivati rad u smislu izrade što adekvatnijih instrumentarija i metoda pomoću kojih je moguće vrlo brzo i precizno provoditi procjene i mjerenja. Samo uz pomoć razvijenog sustava praćenja i vrednovanja svih tijekova i rezultata rada, otkrivanja postojećeg stanja, dobrih i loših strana odgojno obrazovnog procesa i općenito života i rada vrtića poduzimat ćemo mjere za unapređivanje djelatnosti te u željenom smislu planirati za narednu pedagošku godinu.

10. FINANCIRANJE PROGRAMA

Sredstva za rad i obavljanje djelatnosti vrtića osiguravat ćemo sukladno utvrđenim kriterijima financiranja predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci predškolske dobi iz proračuna Općine Mali Bukovec, sudjelovanjem roditelja u cijeni programa te iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Ekonomska cijena 9 - satnog programa obuhvaća:

1. izdatke za zaposlene, bruto plaće i naknade,
2. prehranu djece,
3. uvjete boravka djece, materijalne izdatke, energiju i komunalije, tekuće održavanje objekta i opreme, nematerijalne troškove,
4. investicijsko održavanje,
5. nabavku osnovne i didaktičke opreme,
6. nabavku potrošnog materijala.

Ekonomska cijena cjelodnevnog 9 – satnog programa iznosi 1.150,00 kn po djetetu u kojoj Općina sudjeluje s 55 %, a roditelj 45 %.

11. ZAKLJUČAK

Naša neprekidna težnja i stremljenje prema novim i originalnim idejama za rad s djecom rane i predškolske dobi odvela nas je i na put osamostaljivanja, odnosno odvajanja od Dječjeg vrtića „Radost“ Ludbreg.

Prednosti otvaranja Dječjeg vrtića „Krijesnica“ kao samostalne predškolske ustanove vidimo u kreiranju autentičnog kurikuluma koji će istaknuti upravo naš kulturni identitet. U vremenu kada po mnogočemu postajemo sve sličniji jedni drugima puni smo ambicija povratka korijenima, našoj kulturnoj tradiciji, njegovanju i aktualiziranju identiteta našeg naroda i njegove duhovne baštine. Kroz izloženost našem socijalnom okruženju pružat ćemo djeci ono najbolje što imamo za razvoj njihovih sposobnosti i potencijala kao i za razvoj osobnog te kulturnog i nacionalnog identiteta. U našem će vrtiću svako dijete dobiti priliku živjeti osobno djetinjstvo sa svim svojim karakteristikama koje ga razlikuju od svijeta odraslih i čine ga drugačijim od druge djece u kulturnom, vjerskom, fizičkom i mentalnom integritetu. Naš cilj neće biti veći obuhvat djece već viša razina kvalitete individualnog pristupa i međusobnih odnosa djece i odraslih u kontekstu vrtića u kom ćemo se svi dobro osjećati, zajedno putovati kroz sretno djetinjstvo i stjecati prave životne vrijednosti.

Naša Općina ima puno afiniteta, razumijevanja i materijalnih mogućnosti za stvaranje jednog suvremenog, humanistički orijentiranog vrtića na radost djece i roditelja koji traže svoju priliku u institucionalnom kontekstu odgoja.

12. PRILOG: popis literature i diplome voditelja programa

LITERATURA:

1. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine, 63/08 i 90/10),
2. Konvencija o pravima djeteta, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (2001),
3. Maleš, Milanović, Stričević: Živjeti i učiti prava, Filozofski fakultet, Zagreb 2003.
4. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Zagreb 2014.
5. Petrović Sočo: Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje – holistički pristup, Mali profesor, Zagreb 2007.
6. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece i Prijedlog koncepcije razvoja predškolskog odgoja (1991),
7. Slunjski, Ljubetić, Pribela Hodap, Malnar, Kljenak, Zagrajski Malek, Horvatić, Antulić: Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb 2012.
8. Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, Letica: Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb 2004.
9. Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi (Narodne novine, 10/97).